

Rekabet Kurumu Başkanlığından;

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2013-1-62 (Muafiyet)

Karar Sayısı : 13-59/829-352

Tarihi : 24.10.2013

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI

Üyeler : Kenan TÜRK, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR,
Fevzi ÖZKAN

B. RAPORTÖRLER : Mehmet Akif KAYAR, Mehmet Selim ÜNAL,
Muhammed Safa UYGÜR

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN : Gizlilik talebi bulunmaktadır.

TARAFLAR : - Lukoil Eurasia Petrol A.Ş.
Akatlar Mah, Ebulula Mardin Cad, No:22,
Maya Park Tower I, Beşiktaş / İstanbul
- Full Petrol ve Enerji Yatırımları A.Ş.
Fulya Mah. Yeşil Çimen Sok. Polat Tower Residence
No.12/439-440 Şişli/ İstanbul
- Asya Akaryakıt Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Davutpaşa Cad. No:26/3 Topkapı/ İstanbul
- Fullgaz Petrol Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Davutpaşa Cad. No.26/3 Giriş Kat Topkapı Zeytinburnu/ İstanbul
- Arista Yatırım ve Yönetim A.Ş.
Davutpaşa Cad. No.26 Topkapı Zeytinburnu /İstanbul

(1) **D. DOSYA KONUSU:** **Arista Yatırım ve Yönetim A.Ş. bünyesindeki Fullgaz Petrol Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş., Asya Akaryakıt Ticaret ve Sanayi A.Ş. ve Full Petrol ve Enerji Yatırımları A.Ş. akaryakıt istasyonlarının Lukoil Eurasia Petrol A.Ş. tarafından Rekabet Kurulu izni olmadan devralındığı iddiası.**

(2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 06.06.2013 tarih ve 3540 sayı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 14.06.2013 tarih ve 2013-1-62/BN sayılı İlk İnceleme Raporu Rekabet Kurulunun 20.06.2013 tarih ve 13-39 sayılı toplantısında görüşülmüş ve başvuru ile ilgili olarak 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 11. maddesi uyarınca inceleme yapılmasına karar verilmiştir. Ayrıca Lukoil Eurasia Petrol A.Ş. (Lukoil) tarafından yapılan muafiyet başvurusu Kurum kayıtlarına 17.07.2013 tarih ve 4360 sayı ile intikal etmiştir. Konu hakkında 26.09.2013 tarih ve 2013-1-62/İR sayılı İnceleme Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

(3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:**

1. Full Grubu iştiraklerinin tarafı bulunduğu finansal kiralama sözleşmelerinin Lukoil tarafından devralınması işleminin; 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 2010/4 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin

- Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında izne tabi bir devralma işlemi olduğu,
2. Söz konusu işlem sonucunda 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile yasaklanan türden, hâkim durum yaratmaya veya mevcut hâkim durumu güçlendirmeye yönelik olarak, ülkenin bütünü yahut bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmayacağı, dolayısıyla söz konusu işleme izin verilmesi gerektiği,
  3. Bununla birlikte işlem Rekabet Kurulundan izin alınmaksızın gerçekleştirildiğinden 4054 sayılı Kanunun 11. maddesinin (a) bendi ve Kanunun 16. maddesi gereğince devralan taraf olan Lukoil Eurasia Petrol A.Ş., Akpet Akaryakıt Dağıtım A.Ş., Akpet Gaz A.Ş. ve Lukoil İstasyon İşletmeciliği Ltd. Şti.'ye 2012 yılı yurt içi toplam konsolide ciroları üzerinden idari para cezası yaptırımının uygulanması gerektiği,
  4. Full Grubu kontrolünde bulunan 31 adet istasyon ile Lukoil Eurasia Petrol A.Ş. arasında imzalanan bayilik sözleşmeleri ile bayilik anlaşmalarının çerçevesini belirleyen (.....) tarihli 'Görüşme Tutanağı'nın 4054 sayılı Kanunun 4.maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerektiği,
  5. Bahse konu anlaşmaların rakipler arasında yapılmış olması nedeniyle 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nde sağlanan grup muafiyetinden yararlanamıyor olduğu,
  6. Ancak Kanunun 5. maddesinde sayılan şartları taşıyor olması nedeniyle bireysel muafiyet alabileceği

görüşleri ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. Taraflar

G.1.1. Lukoil Eurasia Petrol A.Ş. (Lukoil)

- (4) Dosya mevcudu bilgilere göre, Lukoil sıvı yakıtlar ve bunlarla ilgili ürünlerin toptan ticareti (ham petrol, ham yağ, mazot, benzin, biodizel, fuel oil, gaz yağı, madeni yağlar, gres yağları vb.) alanlarında faaliyet göstermektedir. Türkiye'de, Akpet Akaryakıt Dağıtım A.Ş. (AKPET), Akpet Gaz A.Ş. (AKPETGAZ) ve Lukoil İstasyon İşletmeciliği Ltd. Şti. unvanlı üç adet iştiraki bulunmaktadır. Bunlardan AKPET, Lukoil ile aynı pazarda, AKPETGAZ gazlı yakıtlar ve bunlarla ilgili ürünlerin toptan ticareti (LPG, tüpgaz, doğalgaz -LNG, CNG- vb. dahil, şebeke üzerinden yapılanlar hariç) pazarında, Lukoil İstasyon İşletmeciliği Ltd. Şti. ise belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalarda motorlu kara taşıtı ve motosiklet yakıtının (benzin, mazot, dizel, biodizel, LPG, CNG vb.) perakende ticareti pazarında faaliyet göstermektedir. Mevcut durumda Lukoil markası altında 374, Akpet Akaryakıt Dağıtım A.Ş. markası altında 252, Akpet Gaz A.Ş. markası altında 433 bayi faaliyet göstermektedir.

G.1.2. Full Grubu

- (5) Dosya kapsamında edinilen bilgilere göre Full Grubu, bütün hisselerine Sadık Dinçer DİNÇ'in sahip bulunduğu İSR Holding aracılığıyla kontrol edilmektedir. İSR Holding, Arista Yatırım ve Yönetim A.Ş. (ARİSTA)'nin; ARİSTA, Full Petrol ve Enerji Yatırımları A.Ş. (FULL)'nin; FULL ise Asya Akaryakıt Ticaret ve Sanayi A.Ş. (ASYA)'nin %100 hissesini elinde bulundurmaktadır. Mevcut durumda grup bünyesinde %100 hissedarlık ile kontrol edilen 52 şirket daha bulunmaktadır. FULL, akaryakıt ve türevleri, madeni yağ, Likit Petrol Gazı (LPG), sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ve sıkıştırılmış doğal gaz (CNG) ticareti, dağıtımı, depolanması, ithalatı, ihracatı, pazarlaması ile nakliyesini yapmak üzere ve tüm grup şirketlerini tek çatı altında toplamak amacıyla 2012 yılında kurulmuştur. Ancak şirket

21.05.2013 tarihinde unvan değiştirerek Bravo Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. A.Ş. (BRAVO) adını almıştır. Full Grubu bünyesindeki akaryakıt dağıtım faaliyeti yürüten tek şirket ASYA'dır. EPDK'nın internet sitesinden alınan bilgilere göre hâlihazırda üç adet bayisi bulunmaktadır. Faaliyet alanı LPG dağıtımını olarak görünen tek iştirak ise Fullgaz Petrol Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. (FULLGAZ) olmakla beraber bu şirketin herhangi bir faaliyeti bulunmadığı ifade edilmiştir. Ancak EPDK'nın internet sitesinden alınan bilgilere göre dağıtıcı lisansı halen yürürlükte olup, üç adet bayisi bulunmaktadır.

G.2. Rekabet Kurumuna Yapılan Başvuru

- (6) Rekabet Kurumuna yapılan başvuruda, ASYA ve FULL kontrolündeki akaryakıt istasyonlarının Rekabet Kurulu izni olmadan Lukoil tarafından devralındığı, söz konusu devrin Rekabet Kurulunun iznine tabi olduğu ve fakat Rekabet Kurulundan izin alınmadan gerçekleştirildiği, dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 16/1.b ve 2010/4 sayılı Tebliğ'in 10/6.maddeleri gereği devralan Lukoil'e idari para cezası uygulanması gerektiği, taraflar arasında yapılan anlaşma uyarınca FULL istasyonlarının dikey ilişki yoluyla Lukoil bayisi haline gelmesinin ve ürün tedarikinin Lukoil tarafından sağlanacak olmasının söz konusu işlemi Kanunun 7.maddesi ve 2010/4 sayılı Tebliğ'in kapsamından çıkarmayacağı ve işlem dikey ilişki olarak değerlendirilse dahi rakipler arasında gerçekleştirildiğinden işlemin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nden yararlanamayacağı ifade edilerek Lukoil hakkında gerekli işlemlerin başlatılması talep edilmiştir.

G.3. Lukoil Tarafından Yapılan Açıklamalar

- (7) Lukoil tarafından yapılan açıklamalarda,
- Full Grubu'nun yakın geçmişte finansal güçlük içine girdiği ve bu süreçte bünyesinde faaliyet gösteren bayilere ürün tedarikinin durma noktasına geldiği; (.....) bu şartlar altında Full Grubu'nun 'Full' markası altında faaliyet gösteren akaryakıt ve otopaz istasyonlarının başka bir dağıtım şirketi altında işletilebilmesini sağlayacak bir yol arayışına girdiği, bu süreçte, dağıtıcı lisansı sahibi olan ASYA'nın, 'Full' markası altında faaliyet gösteren 53 adet akaryakıt ve otopaz servis istasyonunu başka bir dağıtım şirketine devretme arzusuna istinaden Lukoil tarafından (.....) tarihinde, şirkete, bağlayıcı olmayan bir ön teklifte bulunduğu,
  - Anılan ön teklifin kabul görmesi üzerine Lukoil ve Full Grubu arasında (.....) tarihinde bir 'Niyet Mektubu' imza edildiği ve bu çerçevede proje kapsamında finansal, hukuki ve teknik incelemeler yapıldıktan sonra (.....) tarihinde *kesin niteliği haiz teklifin* sunulmasına karar verildiği,

(.....TİCARİ SIR.....)

- Anılan bu teklife Full Grubu'nun Shell & Turcas Petrol A.Ş. (SHELL) ile görüşmelere başlamış olması dolayısıyla cevap vermemiş olduğu,
- Full Grubu ve SHELL arasında yapılan ve Full Grubu'na ait 44 adet akaryakıt istasyonunun SHELL'e kiralanması yoluyla devralınması işlemine Rekabet Kurulunca 17.04.2013 tarih ve 13-22/321-148 sayılı kararla izin verilmiş olduğu, ancak sonrasında tarafların bahse konu devralma işleminden vazgeçtikleri ve bunun basın yoluyla halka duyurulduğu,
- Bunun üzerine Full Grubu ile Lukoil arasındaki görüşmelerin yeniden başladığı ve taraflar arasında (.....) tarihinde bir 'Görüşme Tutanağı' imzalandığı,

13-59/829-352

- Bu tutanakta açıklanan ticari ilişkinin SHELL ile Full Grubu arasında gerçekleştirilmesi planlanan ve daha sonra vazgeçilen ilişkiden içerik ve kapsam bakımından tamamen farklı olduğu,
- Lukoil ile Full Grubu arasındaki ticari ilişkinin Full Grubu bünyesindeki 35 adet istasyon ile 5 yıllık bayilik sözleşmeleri imzalanmasına ilişkin olduğu,

(.....TİCARİ SIR.....)

- Açıklanan bu ilişkinin bir devralma olmadığı ve fakat taraflardan birinin alıcı diğerinin sağlayıcı olduğu bir dikey ilişki olduğu,
- Bu ilişki ile ilgili olarak Rekabet Kurumuna bireysel muafiyet başvurusunda bulunulacağına kararlaştırıldığı ve ayrıca bahse konu ticari ilişkinin uygulamaya konulmamış olduğu,

(.....TİCARİ SIR.....)

- 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5.maddesi uyarınca bir işlemin devralma sayılabilmesi için kontrolde değişiklik olması ve bu değişikliğin kalıcı olması şartlarının arandığı, ancak dosya konusu işlemde her iki şartın da gerçekleşmediği, Lukoil'in ilgili anlaşmalar sonrasında Full Grubu ve/veya iştirakleri üzerinde herhangi bir kontrol hakkına sahip olmayacağı,

(.....TİCARİ SIR.....)

- Lukoil'in yalnızca kısıtlı bir süre boyunca %100 Full Grubu iştirakleri tarafından işletilen bayilere 5015 sayılı Kanun gereğince zorunlu olması sebebiyle Lukoil markası altında ürün temin edeceği,

(.....TİCARİ SIR.....)

- Lukoil'in gerçekleştirmiş olduğu bir işlemi Rekabet Kurulundan saklaması veya izin alınması gerekirken bunu ihmal etmesinin söz konusu olmadığı, üstelik Lukoil'in pazar payının oldukça düşük olduğu, dolayısıyla Lukoil'in böyle bir bildirimden kaçınmasının akla yatkın olmadığı,
- İşlemin devralma olarak nitelendirilmesi halinde Lukoil'e bundan dolayı ceza verilmesinin hakkaniyete aykırı olacağı,
- Kontrol değişikliğinin ortaya çıktığı varsayılsa bile bu değişikliğin en kötü ihtimalle bayilerin akaryakıt satışına başladıkları tarihte olabileceği ve bunun da henüz başlamamış olduğu

ifade edilerek söz konusu işlemin bir devralma olmadığına, devralma olarak nitelendirilse dahi ceza verilmesine yer olmadığına karar verilmesi talep edilmiştir.

- (8) Lukoil tarafından Rekabet Kurumu kayıtlarına 01.10.2013 tarihinde ulaştırılan en son açıklamalarda ise,

- Dosya konusu finansal kira sözleşmelerinin her birinin en fazla 5 yıl süreli ve hemen hemen birbirleriyle aynı nitelikteki hükümleri içeren standart sözleşmeler olduğu, Lukoil'in devraldığı tarih itibarıyla sözleşmelerin sürelerinin bitimine (.....)'deki istasyon bakımından 3 yıl 3 ay, (.....)'taki istasyon bakımından 2 yıl 5 ay, (.....)'daki istasyon bakımından 2 yıl 4 ay kaldığı, Lukoil'in bahse konu sözleşmeleri (.....) amacıyla geçici olarak devralmış olduğu, zira sonrasında Lukoil'in, söz konusu sözleşmeleri üçüncü bir kişiye devretmek üzere alıcı aramaya başlayarak ve bu çerçevede çeşitli finansal kuruluşlarla görüşmeler yaptığı, buna ilişkin iletişim örneklerinin dosya kapsamında sunulduğu,
- Çok kısa bir süre içerisinde Lukoil'in (.....) istasyonları üzerindeki finansal kiralama sözleşmesinden kaynaklanan haklarını devredeceği, bu kapsamda Lukoil'in yalnızca (.....) talep ettiği, bu çerçevede Lukoil'in, yalnızca birkaç aylığına kiracı sıfatıyla tasarruf hakkına sahip olduğu istasyonları "kiralaması" ve hemen akabinde finansal kiralama sözleşmesinden kaynaklanan haklarını başka bir bankaya devretmesine yönelik işlemin "kontrolde kalıcı değişiklik" koşulunu sağlamadığının aşikâr olduğu,
- Lukoil'in finansal kiralama sözleşmelerini devraldığı dönemde Full Grubu'nun diğer istasyonları gibi dosya konusu üç istasyonun da faaliyetlerinin durmuş olduğu ve bu istasyonların ancak Temmuz 2013'te yeniden faaliyete başlayabildiği dolayısıyla devralma ile istasyonların faaliyete geçmesi arasında 5 ay kadar sürenin geçtiği ve istasyonların toplamda yaklaşık 7 ay faaliyet göstermemiş olduğu, bu çerçevede söz konusu üç istasyona ilişkin imzalanan kiracı değişikliği sözleşmeleri çerçevesinde Lukoil'in Full Grubu'nun pazar payını ve müşteri çevresini devralmış olduğunu iddia etmenin anlamsız olduğu,

ifade edilerek bahse konu işlemin bir devralma işlemi olmadığına karar verilmesi, devralma olarak nitelendirilmesi halinde dahi Lukoil'e Kanun'un 11. maddesi gereğince para cezası uygulanmasına yer olmadığına karar verilmesi talep edilmiştir.

G.4. Lukoil Tarafından Yapılan Menfi Tespit/Muafiyet Başvurusu

(9) Başvuruda özetle;

- 'Full' markası altında 2012 yılı sonunda 53 bayi bulunduğu, ancak 16 adet bayinin Full Grubu ile olan bayilik ilişkilerini çeşitli sebeplerle sonlandırdığı,
- Geriye kalan 37 bayinin Lukoil ile Full Grubu arasındaki mutabakata konu olduğu, daha sonra bunlardan ikisinin kapsamdan çıkarıldığı,
- Bir istasyonun daha önce Full Grubu tarafından üçüncü kişilere satıldığı ve bu kapsamda Full Grubu ile ilişkisi kalmayan üçüncü kişi malik ile kira sözleşmesi imzalandığı,
- Full Grubu'nun finansal kiralama yolu ile hukuksal tasarruf hakkını haiz olduğu üç adet istasyonun ise Lukoil ve finansal kiralama şirketlerince yapılan görüşmeler neticesinde kira devri yolu ile Lukoil'e devredildiği ve bu istasyonların (.....) tarafından işletileceği,
- Geriye kalan 31 adet istasyon için Full Grubu iştirakleri ve Lukoil arasında 5 yıl süreli bayilik anlaşmaları imzalandığı,
- Bu 31 istasyonun mukim olduğu gayrimenkuller üzerinde hukuksal tasarruf hakkının yalnızca Full Grubu'na ait olduğu, Lukoil ve/veya AKPETGAZ'a intifa, kira veya herhangi bir ayni veya şahsi hak tanınmadığı,
- Bahsedilen 31 adet anlaşmanın 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında olduğunun değerlendirildiği, anlaşmaların Full Grubu ile Lukoil arasında herhangi bir hisse, malvarlığı veya iş devrine dair hiçbir şart içermediği,
- Full Grubu'nun 'Lukoil' markası altında işletileceği istasyonlarda 'Bravo' markasını kullanacak olması nedeniyle Full Grubu'na yalnızca 'Bravo' markasıyla sınırlı kalmak üzere bayilik sözleşmelerinin sona ermesini müteakip 5 yıllık rekabet etmeme yasağı

getirildiği, bu yükümlülüğün anlaşmaları kapsam bakımından 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5(b) maddesi ile sağlanan muafiyetin sınırları dışına çıkardığı ve bu nedenle bireysel muafiyet değerlendirmesine konu olabileceği

belirtilmiştir.

G.5. Başvuru Konusu İşlemin Niteliği

- (10) Dosya kapsamında elde edilen belge ve bilgilerden ARİSTA kontrolündeki ASYA, FULLGAZ ve FULL ve Lukoil arasında 31 adet istasyon için bayilik anlaşmaları imzalandığı ve bu istasyonların Full Grubu tarafından işletileceği anlaşılmaktadır. 3 adet istasyon ile ilgili olarak ise Full Grubu'nun tarafı olduğu finansal kiralama sözleşmelerinin Lukoil'e devredildiği ve bu istasyonların Lukoil tarafından işletileceği görülmektedir.
- (11) Dosyada mevcut bilgi ve belgelerden, yukarıda bahsi geçen istasyonlar dışında kalan bir adet istasyonun ise Full Grubu tarafından daha önce bir üçüncü kişiye satıldığı ve sonrasında Lukoil'in bu istasyonun yeni malikiyle kira sözleşmesi imzaladığı anlaşılmaktadır. Dosya mevcudu bilgilere göre Full Grubu iştiraklerinden (.....) ait olan istasyon (.....) tarihinde üçüncü kişi (.....) satılmış, daha sonra (.....) ile Lukoil arasında (.....) tarihli bir kira sözleşmesi imzalanmıştır. (.....). Bu çerçevede işlemin Full Grubu ile Lukoil arasında gerçekleşmediği ve alınan bilgiler ışığında (.....)'ün (.....)TL olan 2012 yılı cirosunun 2010/4 sayılı Tebliğ'de öngörülen ciro eşiklerini aşmadığı, dolayısıyla bahsi geçen devir işleminin Rekabet Kurulu iznine tabi olmadığı anlaşılmıştır.
- (12) Bilindiği üzere, Full Grubu'na ait istasyonlar hakkında daha önce de SHELL ile Full Grubu arasında varılan mutabakatlar çerçevesinde Rekabet Kurumuna bir devralma başvurusunda bulunulmuştur. Başvuru çerçevesinde Full Grubu'na ait 44 adet akaryakıt istasyonunun 15 yıl süreyle; kira sözleşmeleri imzalanması, üçüncü kişilerden elde edilen kira haklarının devri ve intifa hakkı tesisi yollarıyla SHELL tarafından devralınması işlemine izin verilmesi talep edilmiştir. Rekabet Kurulu bildirilen işlemleri izne tabi birer devralma işlemi olarak nitelendirmiş ve söz konusu devralmaya 17.04.2013 tarih ve 13-22/321-148 sayılı kararı ile izin vermiştir. Ancak daha sonra tarafların anlaşamamaları sonucu söz konusu devralma işlemi gerçekleştirilememiştir.
- (13) Şikâyet konusu işlemlerin de Kanun'un 7. maddesi çerçevesinde olup olmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir.
- (14) Bilindiği üzere, 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in (2010/4 sayılı Tebliğ) 5. maddesinde *"kontrolde kalıcı değişiklik meydana getirecek şekilde... bir veya daha fazla teşebbüsün tamamının ya da bir kısmının doğrudan veya dolaylı kontrolünün, hisse ya da mal varlığının satın alınmasıyla, sözleşmeyle veya diğer bir yolla bir ya da daha fazla teşebbüs veya hâlihazırda en az bir teşebbüsü kontrol eden bir veya daha fazla kişi tarafından devralınması"* birleşme ve devralma sayılmaktadır.
- (15) Aynı maddenin ikinci fıkrasında kontrolün araçları düzenlenmiştir. İkinci fıkrada, *"...kontrol, ayrı ayrı ya da birlikte, fiilen ya da hukuken bir teşebbüs üzerinde belirleyici etki uygulama olanağını sağlayan haklar, sözleşmeler veya başka araçlarla meydana getirilebilir. Bu araçlar özellikle bir teşebbüsün malvarlığının tamamı ya da bir kısmı üzerinde mülkiyet veya işletilmeye müsait bir kullanma hakkı, bir teşebbüsün organlarının oluşumunda ya da kararları üzerinde belirleyici etki sağlayan haklar veya sözleşmelerdir. Kontrol, hak sahipleri ya da bir sözleşmeye göre hakları kullanmaya yetkili kılınmış olan veya böyle bir hak ve yetkisi*

olmamakla birlikte fiilen bu hakları kullanma gücüne sahip olan kişiler veya teşebbüsler tarafından elde edilebilir.” denilmektedir.

- (16) Bu çerçevede Rekabet Kurulu uzun süreli kontrol imkanı tanıyan kiralama sözleşmesi gibi anlaşmaları da bu kapsamda ele almıştır.
- (17) Dosya kapsamında elde edilen bilgilerden Lukoil ile Full Grubu iştirakleri olan 31 adet bayi arasında ayrı ayrı ve her biri en fazla beşer yıllık süreyle olmak üzere bayilik sözleşmelerinin imzalanmış olduğu görülmektedir. Sözü edilen bu ilişki kapsamında daha önce SHELL ile Full Grubu arasında tasarlanmış olan ilişkiden farklı olarak Lukoil lehine hiçbir istasyon üzerinde kalıcı bir tasarruf hakkı sağlanmamış olduğu anlaşılmaktadır.
- (18) Bu çerçevede ilgili bayilik sözleşmelerinin Kanun’un 7. maddesi ve 2010/4 sayılı Tebliğ kapsamında devir olarak kabul edilemeyeceği, bununla beraber Kanun’un 4. maddesi kapsamında değerlendirilebileceği kanaatine varılmıştır.
- (19) Ayrıca, dosya kapsamındaki bilgi ve belgelerden;
- (.....) (Full Grubu iştiraki) ve Lukoil tarafından (.....) tarihinde (.....) Sözleşmesi’nin; aynı tarihte (.....) (Full Grubu iştiraki) ve Lukoil arasında aynı başlıklı diğer bir sözleşmenin ve (.....) tarihinde Lukoil ve (.....) (Full Grubu iştiraki) arasında ‘(.....) Sözleşmesi’nin noter huzurunda imzalanmış olduğu ve
  - LUKOIL’in devraldığı tarih itibarıyla finansal kiralama sözleşmelerinin sürelerinin bitimine (.....)’deki istasyon bakımından 3 yıl 3 ay, (.....)’taki istasyon bakımından 2 yıl 5 ay, (.....)’daki istasyon bakımından 2 yıl 4 ay kaldığı

anlaşılmaktadır.

- (20) Bu çerçevede, işbu dosya bakımından anılan istasyonlara ilişkin söz konusu sözleşmelerin kalan sürelerinin oldukça kısa olması nedeniyle 2010/4 sayılı Tebliğ’de öngörülen “kontrolde kalıcı değişiklik meydana getirme” şartının sağlanmadığı, dolayısıyla bu sözleşmelerin 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi ve 2010/4 sayılı Tebliğ kapsamında devir olarak değerlendirilemeyeceği kanaatine varılmıştır. Bununla birlikte, sözleşmelerin tarafları arasında rakip teşebbüslerin yer aldığı ve Full Grubu ile Lukoil arasında yukarıda bahsedilen 31 adet istasyona ilişkin anlaşmalar yapıldığı göz önüne alındığında söz konusu sözleşmelerin Kanun’un 4. maddesi kapsamında değerlendirilmesi uygun olacaktır.

G.6. Full Grubu ile Lukoil Arasındaki Hukuki İlişkilerin Kanunun 4. ve 5. Maddeleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi

- (21) Full Grubu ile Lukoil arasında 37 adet akaryakıt istasyonu ile bayilik sözleşmesi yapılmasını konu alan Görüşme Tutanağı ve Tutanak ekinde belirtilen bayilerden 31 adediyle yapılan bayilik sözleşmelerinden oluşan anlaşmalar akaryakıt dağıtım pazarında faaliyet gösteren rakip teşebbüsler arasında imzalanmıştır.
- (22) Bahse konu anlaşmalar esasen 4. madde kapsamında dikey nitelikli anlaşmalardır. Bununla birlikte rakipler arasında yapılmış olmaları dolayısıyla 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği’nin ‘Kapsam’ başlıklı 2. maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “*Rakip teşebbüsler arasında yapılan dikey anlaşmalar, bu Tebliğ ile tanınan muafiyetten yararlanamaz. Ancak sağlayıcının anlaşma konusu malların hem üreticisi hem de dağıtıcısı olduğu, alıcının ise bu mallarla rekabet eden malların üreticisi değil dağıtıcısı olduğu dikey anlaşmalar bu Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanır.*” hükmü gereğince anılan grup muafiyetinin kapsamı dışında kalmaktadır.

13-59/829-352

- (23) Bu itibarla, ilgili anlaşmalar Kanunun 5.maddesi kapsamında bireysel muafiyet değerlendirmesine tabi tutulacaktır.
- (24) Öte yandan üç adet istasyona ilişkin “*Düzenleme Şeklinde Finansal Kiralama Kiracı Değişikliği ve Devir Sözleşmesi*”nin taraflarının ikisi aynı zamanda yukarıda belirtilen bayilik sözleşmelerinin de tarafları olan rakip teşebbüslerdir. Bu kapsamda her iki sözleşme türünün de Kanun’un 4. ve 5. maddeleri çerçevesinde birlikte değerlendirilmesi uygun olacaktır.
- (25) Bilindiği üzere 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamındaki anlaşma, uyumlu eylem ve kararlar, Kanun’un 5. maddesindeki koşulların varlığı halinde 4. maddenin uygulanmasından muaf tutulabilmektedir.

a) Malların Üretim veya Dağıtımını ile Hizmetlerin Sunulmasında Yeni Gelişme ve İyileşmelerin ya da Ekonomik veya Teknik Gelişmenin Sağlanması

- (26) Bireysel muafiyet değerlendirmesinde aranan ilk olumlu koşulun sağlanıp sağlanmadığının tespiti ve hangi hallerin ekonomik yarar sağladığı somut olayın özelliklerine göre değerlendirilmektedir. Genel olarak, üretim ve dağıtım maliyetlerinin düşürülmesi, kalitenin artırılması, malın arzında devamlılığın sağlanması, yeni piyasalara girişin kolaylaştırılması ve yeni ürünlerin ya da üretim tekniklerinin bulunması hallerinde bu koşulun sağlandığı kabul edilmektedir.
- (27) Full Grubu’na ait istasyonların birçoğu son bir yıl içerisinde hizmet dışı kalmıştır. Bu çerçevede, bildirim konusu anlaşmaların atıl durumda bulunan istasyonların yeniden faaliyete geçmesini sağlayacak olması nedeniyle bu şartın gerçekleştiği düşünülmektedir.

b) Tüketicinin Yarar Sağlaması

- (28) 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi anlamında rekabeti sınırlayıcı etkileri olan bir anlaşmanın Kanun kapsamında muafiyet alabilmesi için Kanun’un 5. maddesinin (a) bendinde koşul olarak getirilen mal ve hizmet sunumunda gelişme, iyileşme veya ekonomik ve teknik gelişmelerden tüketicinin de faydalanması gerekmektedir. Tüketicinin sağladığı faydanın ölçülmesi ve değerlendirilmesinde, fiyatlarda yaşanan düşüş, satış sonrası hizmetlerde artan etkinlik, ürün çeşitliliği, tüketicinin ürüne daha kolay ulaşımı, mal arzında devamlılık gibi unsurlar dikkate alınmaktadır.
- (29) Bildirim formunda yer verilen bilgi ve açıklamalardan anlaşma neticesinde hizmet veremeyen Full Grubu istasyonlarının tekrardan faaliyete geçiyor olmasının tüketici tercihlerinde ve hizmet kalitesinde artışa neden olacağı ve bu yolla tüketiciye yarar sağlayacağı düşünülmektedir.

c) İlgili Piyasanın Önemli Bir Bölümünde Rekabetin Ortadan Kalkmaması

- (30) Muafiyet kararı verilmesinde aranan bu ilk olumsuz şarta göre, muafiyete konu anlaşmanın; ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmasına neden olmaması, bir başka deyişle sağlanan ekonomik gelişme veya fayda ile tüketicinin bundan yarar sağlaması durumlarının, rekabetin ortadan kaldırılması sonucunda elde ediliyor olmaması gerekmektedir. İlgili pazarın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkıp kalkmadığı değerlendirilirken dikkate alınması gereken başlıca hususların ise; pazarda halihazırda giriş engellerinin olup olmadığı, hakim durumda olan bir teşebbüsün bulunup bulunmadığı, dikey anlaşmalar aracılığıyla giriş engeli yaratılıp yaratılmadığı, pazarın yapısı ve tüketici tercihlerinin ne ölçüde kısıtlandığı olarak sıralanması mümkündür.
- (31) Full Grubu’nun akaryakıt dağıtım pazarında 2012 yılı sonu itibarıyla Türkiye genelinde tüm istasyonları ile % (.....)’lük paya karşılık gelen akaryakıt satışı gerçekleştirdiği görülmektedir.

Diğer yandan Lukoil'in 2012 yılı sonu itibarıyla Türkiye pazar payı ise %(...) olarak gerçekleşmiştir.

- (32) İlgili pazarlarda tarafların düşük pazar paylarına sahip olması ve ilgili bayilik sözleşmelerinin en fazla 5 yıllık sürelerle yapılmış olması nedenleriyle ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkması söz konusu değildir. Ayrıca muafiyet formunda verilen bilgiler çerçevesinde anlaşmaların Full Grubu'nun finansal olarak toparlanmasına ve piyasaya yeniden aktif bir rakip olarak girebilmesine yardımcı olacağı belirtilmektedir.

d) Rekabetin Zorunlu Olandan Fazla Sınırlanmaması

- (33) Bir anlaşmanın bireysel muafiyet alabilmesi için gereken son koşula göre, ilk iki olumlu koşuldaki yararların elde edilmesi için rekabeti daha az sınırlayıcı bir yöntemin mevcut olmaması gerekliliğidir. Bu koşul atındaki değerlendirmelerde genel olarak sözleşmenin rekabeti kısıtlayıcı hükümlerinin, elde edilecek faydaların sağlanması için zorunlu olup olmadığı ve sözleşme süresi dikkate alınmaktadır.

(.....TİCARİ SIR.....)

- (34) Öte yandan, bahse konu anlaşmalarda rekabetçi açıdan Petrol Piyasası Kanunu'nda öngörülmüş olan zorunlu münhasırlık sistemi gereğince bayilere getirilen yükümlülükler il

(.....TİCARİ SIR.....)

- (35) Bu çerçevede 'Bravo' markasına getirilen rekabet etmeme yükümlülüğünün de rekabetçi açıdan endişe yaratmayacak düzeyde olduğu değerlendirilmiştir.

- (36) Bu açıklamalar doğrultusunda, gerek Full Grubu iştiraklerinin tarafı olduğu üç adet istasyon ile ilgili finansal kiralama sözleşmelerinin Lukoil'e devrine ilişkin sözleşmelerin gerekse Full Grubu kontrolünde bulunan 31 adet istasyon ile Lukoil arasında imzalanan bayilik sözleşmeleri ve bayilik sözleşmelerinin çerçevesini belirleyen (...) tarihli 'Görüşme Tutanağı'nın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğu, bununla beraber Kanun'un 5. maddesindeki koşulları yerine getirdiklerinden söz konusu sözleşmelere bireysel muafiyet tanınabileceği kanaatine varılmıştır.

H. SONUÇ

- (37) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,
1. Lukoil Eurasia Petrol A.Ş.'nin Full Grubu iştiraklerinin tarafı olduğu 3 istasyon ile ilgili finansal kiralama sözleşmelerini devralması ve Full Grubu kontrolünde bulunan 31 adet istasyon ile Lukoil Eurasia Petrol A.Ş. arasında imzalanan bayilik sözleşmeleri ile bayilik sözleşmelerinin çerçevesini belirleyen (...) tarihli 'Görüşme Tutanağı'nın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğuna,

13-59/829-352

2. Bahse konu sözleşmelerin rakipler arasında yapılmış olması nedeniyle 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanamadığına,
3. Bununla birlikte söz konusu sözleşmelere, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan koşulların tamamını karşılaması nedeniyle bireysel muafiyet tanınmasına ve şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.